

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

COVID-19 PANDEMİSİNİN G7 ÜLKELERİ VE BAZI YÜKSELEN PİYASA EKONOMİLERİNE ETKİLERİNİN VE UYGULANAN EKONOMİK DESTEK PAKETLERİNİN İNCELENMESİ¹

INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THE G7 COUNTRIES AND SOME EMERGING MARKET ECONOMIES AND APPLIED ECONOMIC SUPPORT PACKAGES

Pelin SÖNMEZ²

Doç. Dr. Hidayet Gizem ÜNLÜ ÖREN³

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Covid-19 pandemisinin Çok Gelişmiş Yedi Ekonomi(G7) ülkelerinin (Almanya, Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Birleşik Krallık, İtalya, Fransa, Japonya, Kanada) ve gelişmekte olan ekonomiler içinde yer alan yükselen piyasa ekonomileri grubundaki bazı ülkelerin (Çin, Hindistan, Brezilya, Rusya, Türkiye) ekonomilerine etkilerini araştırmaktır. Buna ek olarak söz konusu ülkelerin açıklamış oldukları ekonomik destek paketlerini karşılaştırıp değerlendirmektir. Çalışmada ilk olarak ülkelerin pandemi öncesi ve sonrası yıllara göre ekonomik büyüme oranları incelenmiştir. Pandemi nedeniyle 2020 yılında Çin ve Türkiye hariç olmak üzere çalışmada incelenen diğer tüm ülkelerin ekonomik büyüme oranlarının negatif olarak gerçekleştiği görülmektedir. Dolayısıyla çoğu ülke ekonomisinde daralma yaşandığı belirlenmiştir. Birleşik Krallık milli gelirinin %4'ünü, Japonya %18,4'ünü, Çin %9,3'ünü oluşturan ekonomik destek paketi açıklamıştır. ABD 2,2 trilyon dolarlık, Kanada 56,4 milyar dolarlık, Almanya 13 milyar dolarlık, İtalya 28,3 milyar dolarlık, Rusya 12 milyar dolarlık, Türkiye 240 milyar liralık ekonomik destek paketi açıklamışlardır. Uygulanan ekonomik destek paketlerinin de etkisiyle 2021 yılı ekonomik büyüme oranları çalışmada yer alan ülkelerin tamamında pozitif olarak gerçekleşmiştir. Çalışma sonucunda ülkelerin tümünün ekonomik destek paketleri içerisinde vergi borçlarının ve kredi teminatlarının ciddi bir kısmının ertelendiği görülmüştür. G7 ülkelerinin yükselen piyasa ekonomilerine göre daha fazla nakit harcama ve gelir desteğinde bulunduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 Pandemisi, G7 Ülkeleri, Yükselen Piyasa Ekonomileri, Ekonomik Destek Paketleri

Jel Kodları: F6, G38

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the effects of the Covid-19 pandemic on the economies of the Seven Most Developed Economies (G7) countries (Germany, United States of America (USA), United Kingdom, Italy, France, Japan, Canada) and some countries in the emerging market economies group (China, India, Brazil, Russia, Turkey). In addition, it aims to compare and evaluate the economic support packages announced by these countries. The study first analyzes the economic growth rates of countries according to the years

¹ Bu makale, Doç. Dr. Hidayet Gizem Ünlü Ören Danışmanlığında, Pelin Sönmez tarafından yazılan, "Covid-19'un Türkiye Ekonomisine Makro Ekonomik Etkileri" adlı Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tez Çalışmasından türetilmiştir.

² Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, snmz.pelin@yandex.com, ORCID:0000-0002-2986-9936

³ Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, hidayetgizemunlu@sdu.edu.tr, ORCID:0000-0001-6081-096X

before and after the pandemic. Due to the pandemic, it is seen that the economic growth rates of all other countries examined in the study, except China, India and Turkey, were negative in 2020. Therefore, it was determined that most countries experienced a contraction in their economies. The UK announced an economic support package of 4% of its national income, Japan 18.4%, China 9.3%. The US announced an economic support package worth 2.2 trillion dollars, Canada 56.4 billion dollars, Germany 13 billion dollars, Italy 28.3 billion dollars, Russia 12 billion dollars, Turkey 240 billion TL. With the effect of the economic support packages implemented, economic growth rates in 2021 were realized positively in all countries included in the study. As a result of the study, it was observed that a significant portion of tax debts and loan guarantees were postponed within the economic support packages of all countries. G7 countries were found to provide more cash expenditure and revenue support than emerging market economies.

Keywords: COVID-19 Pandemic, G7 Countries, Emerging Market Economies, Economic Support Packages

Jel Codes: F6, G38

1. GİRİŞ

Çin'in Wuhan şehrinde 2019 yılının Aralık ayında ortaya çıkan Covid-19 virüsü, çok hızlı bir şekilde yayılmış ve tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Covid-19 virüsü dünyanın birçok ülkesine yayılması nedeniyle küresel bir salgın haline gelmiş ve pandemi olarak nitelendirilmiştir.

Covid-19 pandemi ilan edildikten sonra, bu sağlık krizine hazırlıksız yakalanan birçok ülke, krizin olumsuz etkileri derinleşmeye başladıkça çeşitli önlemler almaya başlamıştır. Örneğin vatandaşların sağlığını korumak ve hastalığın sağlık sistemindeki yükünü azaltmak amacıyla sınırların kapatılması, iç ve dış hat uçuşların askıya alınması, sokağa çıkma kısıtlamalarının uygulanması, eğitimin ve bazı işyerlerinin kapatılarak uzaktan çalışma yöntemlerinin uygulanması gibi önlemler alınmıştır. Pandemi sürecinde alınan tedbirlerin ekonomiye yansımaları dünya genelinde ekonomik durgunluk yaratmış, yaşanan bu durgunluğa bağlı küçülme, işsizlik artışı, talep ve arzda azalma gerçekleşmiştir.

Covid-19 pandemisinin oluşturduğu sorunları ve yarattığı ekonomik krizin etkilerini hafifletmek için tüm ülkeler ekonomik destek paketleri açıklamışlardır. Salgın sürecinden en ağır şekilde etkilenen birçok ülkede yaşanan salgının yayılımı arttıkça, destek paketleri güncellenmiş ve ek paketlerle destekler genişletilmiştir. Bu şartlar çerçevesinde G7 ülkeleri ve çalışmada yer alan bazı yükselen piyasa ekonomisi ülkelerinin Covid-19 ile mücadelede uyguladıkları destek paketlerini incelemek ve karşılaştırarak analiz etmek için bu araştırma çalışması gerçekleştirilmiştir.

2. COVID-19 PANDEMİSİNİN DÜNYA EKONOMİSİNE ETKİLERİ

Dünya ekonomisine genel bir bakış açısıyla bakıldığında pandeminin oluşturduğu kamu sağlığı probleminin zamanla artan ekonomik ve siyasi bir krize dönüştüğü görülmektedir. Covid-19 pandemisi dünya ticaretine ağır hasarlar vermiştir. Bu hasar küresel ekonominin arz ve talep tarafını eş zamanlı olarak etkileyerek gerçekleşmiştir. Hükümetlerin pek çoğu imalat olanaklarına uygun olmayan durumlar için geçici tedbirler uygulamıştır. Emek arzının düşmesi sebebiyle bazı gönüllü işletmeler ve kuruluşlar tedbirleri kendileri almışlardır. Bazı işletmeler ise arz zincirinde yaşanan zarar sebebiyle üretimlerini azaltmışlardır. Uluslararası hizmet sektöründe Covid-19 pandemisinin etkisi daha fazla olmuştur. Uluslararası turizm, ulaşım ve hava yolu taşımacılığı, malların sevkiyatı gibi hizmetler sektöre uğramıştır. (SETA,2020)

ABD Merkez Bankası (FED) başkanı, pandemi nedeniyle yaşanan finansal koşulları kriz olarak nitelendirmiştir. Bir yılda kırk bin dolardan daha düşük düzeyde kazanç elde eden hane halklarının

yaklaşık olarak %40'ı salgının başlamasıyla beraber işlerini kaybetmiştir. Küresel salgının doğrudan yabancı sermaye yatırım oranını %30 ila %40 düzeyinde azaltılması beklendiği açıklanmıştır. (UNCTAD,2020) Yükselen piyasa ekonomisi ülkelere yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının gelişmiş ülkelere yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarından daha fazla azalacağı düşünülmektedir. Aşağıdaki Tablo 1'de Uluslararası Para Fonu (IMF)'in çalışmada yer alan ülkeler için açıklamış olduğu ekonomik büyüme tahminleri yer almaktadır. (Demirbaş,2020; Kormaz,2020)

Tablo 1. IMF Ekonomik Büyüme Tahminleri ve Gerçekleşen Oranlar(%)

EKONOMİK BÜYÜME (%) IMF							
ÜLKE	2019 Büyüme Tahmini	2019 Gerçekleşen Büyüme Rakamları	Nisan 2020 Büyüme Tahmini	2020 Gerçekleşen Büyüme Rakamları	2021 Gerçekleşen Büyüme Rakamları	2022 Yılı Büyüme Tahmini	2023 Yılı Büyüme Tarihi
Almanya	1,3	0,6	-7	-4,6	2,6	1,5	-0,3
ABD	2,5	2,3	-5,9	-3,4	5,7	1,6	1
B.Krallık	1,5	1,4	-6,5	-9,8	7,4	3,6	0,3
İtalya	0,6	0,3	-9,1	-8,9	6,6	3,2	-0,2
Fransa	1,5	1,3	-7,2	-8	6,8	2,5	0,7
Japonya	1,1	0,7	-5,2	-4,6	1,7	1,7	1,6
Kanada	1,9	1,6	-6,2	-5,3	4,5	3,3	1,5
Çin	6,2	6,1	1,2	2,3	8,1	3,2	4,4
Hindistan	7,5	4,2	1,9	-7,3	8,7	6,8	6,1
Brezilya	1,1	1,1	-5,3	-3,35	4,6	2,8	1
Rusya	2,2	1,3	-5,5	-3	4,7	-3,4	-2,3
Türkiye	0,2	0,8	1,7	1,8	11,4	5	3

Kaynak: IMF,2021:4, IMF,2022

IMF'nin paylaştığı 2019 raporunda yukarıdaki tabloda yer alan ülkelerin hiçbirinde ekonomik daralma beklentisi olmadığı görülmektedir. IMF'nin Nisan 2020 yılı tahminleri incelendiğinde ise tabloda yer alan ülkelere sadece Çin ve Hindistan'ın 2020 yılında pozitif ekonomik büyüme göstermesi beklenmektedir. Bu durum pandeminin ülke ekonomilerine negatif etkisinden kaynaklanmaktadır. IMF 2020 yılı tahminlerine ve gerçekleşen oranlara bakıldığında ülkeler için durum şu şekildedir: Almanya için yapılan büyüme tahmini %-7 iken gerçekleşen %-4,6'tır. Birleşik Krallık için yapılan büyüme tahmini %-6,5 iken gerçekleşen oran %-9,8'dur. ABD için yapılan 2020 yılı ekonomik büyüme tahmini %-5,9, gerçekleşen 2020 yılı büyümesi ise %-3,4 olmuştur. İtalya için yapılan büyüme tahmini %-9,1 iken gerçekleşen %-8,9'dur. Japonya için yapılan büyüme tahmini %-5,2 iken gerçekleşen %-4,6'dır. Kanada için yapılan büyüme tahmini %-6,2 iken gerçekleşen %-5,3 olmuştur. Çin için yapılan 2020 yılı büyüme tahmini %1,2 iken gerçekleşen 2020 yılı büyüme oranı %2,3'tür. Hindistan için yapılan büyüme tahmini %1,9 iken gerçekleşen %-7,3'tür. Brezilya için yapılan büyüme tahmini %-5,3 iken gerçekleşen oran %-3,35'tir. Rusya için yapılan büyüme tahmini %-5,5 iken gerçekleşen %-3,0'dir. Türkiye için yapılan büyüme tahmini %-5 gibi iken gerçekleşen %1,8'dir. 2020 yılı gerçekleşen büyüme oranları incelendiğinde tablodaki ülkelere sadece Çin ve Türkiye'nin pozitif büyüme oranına sahip olduğu diğer ülkelerin tamamının negatif büyüme oranlarına sahip olduğu görülmektedir. (IMF,2021)

2021 yılında ülke ekonomilerinde 2020 yılına kıyasla kısmen de olsa toparlanma süreci yaşanmaya başlamıştır. Tabloda yer alan ülkelerin tamamının ekonomik büyüme oranları 2021 yılında pozitif olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında Almanya %2,6, ABD'de %5,7 oranında, Birleşik Krallık %7,4,

İtalya %6,6, Fransa %6,8, Japonya %1,7, Kanada %4,5, Çin %8,1, Hindistan %8,7, Brezilya %4,6, Rusya %4,7, Türkiye %11,4 oranında büyümüştür.

2022 yılı tahminlerinde 2021'e bakarak artış beklense de Ukrayna'da çıkan savaştan dolayı IMF tahminlerini güncellemiş ve birçok ülke için büyüme oranlarını düşürmüştür. ABD için 2022 yılı büyüme tahmini oranı %1,6 olarak açıklanmıştır. 2023 yılı büyüme tahmini ise %1,0 Çin'in 2022 yılı için ekonomik büyüme beklentisi savaştan dolayı %4,8'den %3,2 oranlarına düşürülmüştür, 2023 yılı için %5,2 olarak açıklanan büyüme beklentisi %4,4'e çekilmiştir. ABD'nin 2022 yılı için ekonomik büyüme beklentisi %2,3'den %1,6'ya çekilmiştir. 2022 yılında Almanya için yapılan ekonomik büyüme tahmini %1,5'e çekilmiştir, Fransa'nın ekonomik büyüme tahmini %3,5'den %2,5'a çekilmiştir. İtalya'nın büyüme tahmini %3,8'den %3,2'e indirilmiştir, Birleşik Krallık için yapılan büyüme tahmini %4,7'den %3,6'ya indirilmiştir, Rusya için yapılan büyüme tahmini %3,4'e çekilmiştir. IMF'in Türkiye 2022 için ekonomik büyüme tahmini %3,3'dür. Tablo geneli yorumlandığında 2021 yılı büyüme oranlarında iyileşme görülse de bu pozitif yöndeki büyüme oranlarının, 2022 yılındaki Rusya-Ukrayna savaşından kaynaklı olarak ülkelerde enflasyon ve faiz oranlarında artış beklentisi olduğu için güncel tahminlerle aşağıya çekildiği görülmektedir. (IMF,2022:5)

3. ÜLKELERİN PANDEMİ NEDENİYLE UYGULADIĞI EKONOMİK DESTEK PAKETLERİ

Ülkelerin Covid-19 pandemisi nedeniyle uyguladığı ekonomik destek paketleri, gelişmiş ülkeler kategorisinde yer alan G7 ülkeleri açısından ve gelişmekte olan ekonomiler içinde yükselen piyasa ekonomileri grubu içinde yer alan Çin, Hindistan, Brezilya, Rusya ve Türkiye açısından incelenmiştir.

3.1. G7 Ülkelerinin Uyguladığı Ekonomik Destek Paketleri

G6 küresel ölçekli ekonomik sorunları görüşmek ve bu konularda iş birliği yapmak amacıyla 1975 yılında kurulmuştur. G6 ülkeleri Almanya, ABD, Birleşik Krallık, İtalya, Fransa, Japonya'nın da aralarında bulunduğu bir gruptan oluşmuştur. 1976 yılında Kanada'nın da gruba dahil olması ile G7 adını almıştır. Gelişmiş ülkeler kategorisinde yer alan G7 ülkeleri; Almanya, ABD, Birleşik Krallık, Fransa, İtalya, Japonya ve Kanada'dır. Bu kısımda G7 ülkelerinin pandemi nedeniyle uyguladıkları ekonomik destek paketleri incelenmektedir. (Çütçü ve Bozan,2019:292)

3.1.1. Almanya

Almanya'da Covid-19 vakası ilk kez 27 Ocak 2020 tarihinde Münih şehrinde görülmüştür. Almanya da ortaya çıkan virüsün İtalya ve Avusturya'dan tatilden dönen genç ve sağlıklı bireylerde tespit edilmiş ardından yetkililerce gerekli önlemlerin alınmasıyla beraber vakalar kontrol altına alınmıştır. Ancak 15 Şubat 2020 tarihinde 300 kişinin katılmış olduğu bir karnavalda Covid-19 virüsüne rastlanmış ve bu vakalar sonucunda da virüs hızla yayılmıştır. (Hüsmenoğlu ve Kuşaklı, 2021:158)

Almanya'daki sağlık kuruluşları ve hükümet, ülkelerinin salgına karşı hazırlıklı olduklarını ve ilk aşamada stok yapmak ve halkın özgürlüğünü kısıtlamak gibi önlemlerin alınmasına gerek olmadığını açıklamıştır. Ancak 22 Mart 2020 tarihinde hükümet, salgın hızla yayıldığı için devlet okullarını ve anaokulları mecburi olarak kapatmıştır. Üniversiteler eğitimlerini ertelemiş ve yaşlı bakım evlerine

olan ziyaretler yasaklanmıştır. 22 Mart'ta sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. (Türk Sağlıkli Kentler Birliği,2020:1; Çelen,2022)

Almanya hükümeti ekonomik destek paketi olarak şunları açıklamıştır: (EY,2020:10)

- Almanya reel sektörlere 13 milyar dolarlık destek paketi hazırlamıştır.
- İşletmelerin talepte bulunmaları durumunda sınırsız likidite sağlayabileceğini açıklamışlardır.
- Almanya hükümeti 26 Mart 2020 tarihinde Covid-19 pandemisinin sebep olduğu insani ve ekonomik krizin etkilerini azaltmak adına Gayrisafi Yurt içi Hasıla (GSYH)'nın yaklaşık %28'sini yani 800 milyar dolar kullanacağını açıklamıştır.
- 50 milyon nüfusun üzerinde yer alan ülkeler arasından Almanya, GSYH'sına oranla en yüksek ekonomik destek paketini açıklayan ülke olmuştur. (Çelen,2022)

800 milyar dolarlık yayınlanmış olan ekonomik paket incelendiğinde, sosyal harcamalar 156 milyar dolar ek bütçe ve serbest çalışanlar için 50 milyar dolar likidite fonu, 600 milyar dolar kurtarma fonu, devlet destekli Alman kalkınma bankası tarafından 100 milyar dolar kredi desteği, 400 milyar dolar da teminat paketi açıklamışlardır. Bunlara ek olarak da devlet destekli Alman kalkınma bankası şirketlerin likiditesini arttırmak için 650 milyar dolarlık destek açıklamıştır. Bu tedbir paketi ile Küçük Ölçekli Firmalar (Kobi) ve sanatçı, işçi, bakıcı gibi serbest meslek çalışanları koruma altına alınmıştır. Bu meslek grubunda çalışan bireyler için 15 bin dolara kadar doğrudan yardım sağlanmıştır. Ayrıca mülk sahiplerinin salgın sürecinde kirasını ödemeyen kiracılarını evlerinden çıkarılmaması gerektiği açıklanmıştır. (Yorulmaz vd.,2021:168)

3.1.2. ABD

Covid-19 pandemisi Amerika'da ilk olarak 21 Ocak 2020 tarihinde görülmüştür. ABD'de 12 Mart 2020 tarihinde tanısı konmuş olan vaka sayısının bini, aktif vaka sayısının ise 14 Mart tarihine kadar iki bini aştığı görülmüştür. Sonradan alınmış olan tedbirlere rağmen, ülke yapısının eyaletlerden oluşmasından kaynaklı, gerek vatandaşlara koyulan tedbirlere uymamasından dolayı ABD Covid-19'un dünyadaki merkezlerinden biri haline gelmiştir. (Türkiye Sağlık Kentler Birliği,2020:2).

ABD hükümeti 13 Mart tarihinde acil durum ilan etmiştir. New York'ta zorunlu olarak faaliyet göstermeyen iş yerleri kapatılmıştır. Seyahatler durdurulmuş, zorunlu olmadıkça sokağa çıkmama çağrısı yapılmıştır. Ekonomik olarak alınan ilk tedbir ise FED'in, 15 baz puan faiz indirimi açıklamış olmasıdır. ABD'de 2,2 trilyon dolarlık ekonomik destek paketi açıklanmıştır. Açıklanan destek paketi şu şekildedir: (Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM),2020:10)

- 260 milyar dolarlık işsizlik ödeneğinin sağlanması ve bu ödeneğin genişletilmesi sağlanmıştır.
- Bütün işsizlik maaşları haftalık olarak 600 dolar arttırılmıştır. Normal şartlarda işsizlik ödeneğinden faydalanamayanlarda bu ödenekten faydalanabileceği açıklanmıştır.
- Tek seferlik 290 milyar dolarlık ödemeler verileceğini bu pakette açıklanmıştır. Bu yapacağı ödemeler her bir çocuk için ek 500 dolar olmak üzere bireyler için 1,200 dolar, evliler için 2,400 dolar direk ödeme, küçük işletmeler için 377 milyar dolar değerinde kredi ve hibe desteği şeklindedir. (Aydoğdu vd.,2020)
- Eyaletlere ve yerel yönetimlere 175 milyar dolarlık destek sağlanmıştır.
- Sağlık için yapılan tüm harcamalar için 180 milyar dolar ayrılmıştır.

- 42 milyar dolar güvenlik için yapılan harcamalar için ayrılmıştır.
- 45 milyar dolar herhangi bir afet durumu için ayrılmıştır.
- 280 milyar dolar işletmelerin vergilerinin düşürülebilmesi için açıklanan ekonomik destek paketleri olmuştur.

Ayrıca ABD hükümeti destek paketi içerisinde tüketim ve yakıt vergisinde indirim olacağını açıklamıştır. Ulusal güvenlik için 17 milyar dolar ayrılmıştır. Çiftçiler için de 14 milyar dolar ekonomik destek paketi açıklanmıştır. (Çılğın,2022)

3.1.3. Birleşik Krallık

Birleşik Krallık'ta Covid-19 vakası ilk olarak 31 Ocak 2020 yılında Çin'den gelen turistlerin solunum gücülüğü çekmesiyle tespit edilmiştir. Covid-19 pademisine karşı salgın başladığı sıralarda gerekli önlemler alınmamıştır, sadece sosyal ilişkilerin azaltılması konusunda bir çağrı yapılmıştır. Gerekli önlemlerin geç alınmasından dolayı yaş ortalaması yüksek olan ülkede ölüm oranları oldukça yüksek olmuştur. Hükümet bilimsel ve teknolojik alt yapıyı devreye koyarak aşı ve ilaç çalışmalarına maddi destek vermiştir. (Türsab,2020:33)

Birleşik Krallık hükümeti ekonomik destek paketi olarak şunları açıklamıştır; (TİM,2020:11)

- Merkez bankası 50 baz puanlık faiz indirimi ve reel sektör için 30 milyar dolar destek fonu sağlamıştır.
- Kobi'lere vergi ödemelerini yeniden yapılandırma imkanı sağlamıştır.
- 250 kişiden daha az sayıda çalışanı bulunan şirketlerin maaşlarını devletin ödeyeceği açıklanmıştır.
- 2500 pound ve altında maaş alan vatandaşlarının, maaşlarının %80'ini üç ay boyunca devletin ödeyeceğini açıklamışlardır.
- Vergi borcu bulunan firmaların, 30 milyar pound kadarının üç ay erteleneceği açıklanmıştır.

Birleşik Krallık toplamda 90 milyar poundluk ekonomik destek paketi açıklamıştır. Açıklanan bu ekonomik destekler Birleşik Krallık'ın milli gelirinin yaklaşık olarak %4'ünü oluşturmaktadır. (Çılğın, 2022)

3.1.4. Fransa

Fransa'da ilk pozitif vaka 24 Ocak 2020 yılında Bordeaux şehrinde görülmüştür. 2021 yılının son aylarında Fransa'da vaka sayıları salgının başlangıcından bu yana en yüksek oranları göstermektedir. Yeni bir varyant olan Omicron varyantını durdurmak için ülkede ek tedbirler alınmıştır. Bu tedbirlerin başında etkinliklere katılımlar sınırlandırılmıştır. Çalışma hayatında bireylerin haftanın üç günü evden çalışması istenmiştir. 23 Aralık 2021 tarihinde 91bin 608 kişinin salgına yakalanmasıyla Fransa'da en yüksek vaka sayısı görülmüştür. Fransa ekonomisi 2020 yılında %-6 daralmıştır. Ekonomideki bu daralma ülkede işsizlik oranlarını da oldukça derinden etkilemiştir. 2020 yılının sonunda Fransa'da işsizlik 3 milyon 816 bin 700'e ulaşmıştır.2021 yılının Kasım ayına gelindiğinde ise bu sayı 3 milyon 321 bin 400'e düşmüştür. (Sarıyıldız vd.,2021:322)

Fransa ekonomik destek paketini açıklayan ilk Avrupa ülkesi olmuştur. Fransa hükümetinin açıkladığı ekonomik destek paketi şu şekildedir: (Sarıyıldız vd., 2021:323)

- 11milyon Fransız vatandaşının maaşlarının %80'ni devlet tarafından ödeneceği açıklanmıştır.
- Fransa lideri Macron'nun açıkladığı ekonomik destek planı içerisinde 460 milyar doların yanı sıra Fransız Ulusal Meclisi turizm, havacılık ve otomotiv sektörleri için 45 milyar dolarlık ek bütçeyi de onaylamıştır. (TİM,2020)
- Fransa hükümeti sağlık malzemelerine yapılan harcamaları arttırmıştır.
- Şirketler ve küçük ölçekli işletmeler için vergi ödemeleri ertelenmiştir.
- Kobilere destek için kira ve kamu hizmeti ödemelerinin erteleneceği açıklanmıştır.
- Zor durumda kalan şirketlerin kamulaştırılması için ek destek sağlanmıştır.

3.1.5. İtalya

Covid-19 vakası İtalya'da ilk olarak 31 Ocak 2020 tarihinde Roma'da bulunan Çinli turistlerde yapılan testlerin pozitif sonuçlanmasıyla başlamıştır. Pozitif vakaların ardından, İtalya hükümeti Venedik karnavalı gibi tüm açık etkinlikleri iptal etmiştir. 8 Mart tarihinde 14 kenti karantina altına almışlardır. 9 Mart tarihinde İtalya kırmızı bölge ilan edilmiştir ve kısıtlamalar ülkenin genelinde uygulanmaya başlanmıştır. Tüm spor müsabakaları, okullar, eğitim veren tüm kuruluşlar, sinemalar, spor salonları, kafeler ve restoranlar faaliyetlerine ara vermişlerdir. (Türkiye İhracatçılar Meclisi (Tim),2020:9)

İtalya hükümeti 11 Mart tarihinde 28,3 milyar dolarlık iki ekonomik destek paketi açıklamıştır. İtalya hükümetinin açıkladığı ekonomik destek paketleri şunlardır;

- 12 milyar dolarlık tedbir paketi sağlık sektörü için fon desteği sağlamıştır.
- Hane halklarının vergi ve kredi ödemelerinin dondurularak ertelenmesi dahil olmak üzere destekler sağlamıştır. (Yorulmaz vd.,2021)
- Covid-19'dan etkilenen şirketler için 6 Nisan 2020'de 400 milyar doların üzerinde banka kredisi sağlamayı amaçlayan ekonomik tedbir paketi açıklanmıştır.
- Bankaların 809,78 milyar dolarlık kredi desteği sunmalarına izin verilmiştir.
- 15 Mayıs 2020'de 55 milyar euroluk "Yeniden Başlatma" adı altında mali önlemler paketini açıklamışlardır. Bu ekonomik tedbir paketinin içerisinde aileler için 14,5 milyar euroluk gelir desteği, sağlık sistemi için 3,3 milyar euroluk destek, Kobilere yönelik 16 milyar euroluk hibe ve vergi borcu erteleme desteği açıklamışlardır.
- 8 Ağustos 2020 tarihinde İtalya hükümeti yeni bir destek paketi daha yayımlamıştır. Bu paketin içerisinde ise işgücü ve sosyal önlemler için 12 milyar Euro; işçilere gelir desteği, kısa vadeli olarak başlayan çalışma programlarının uzatılması ve yeni çalışmaya başlayan vatandaşlara sosyal güvenlik katkı payının askıya alınması yer almaktadır. (Eroğlu, 2020:228)

3.1.6. Japonya

Japonya'da ilk pozitif vaka 16 Ocak 2020 yılında görülmüştür. İlk vakanın görülmesinin ardından Japonya hükümeti önlemler almaya başlamıştır. Eğitim kuruluşlarını geçici olarak kapatmış ve yaz olimpiyatlarını ertelemiştir. 7 Nisan 2020'de birçok eyalette olağanüstü hal ilan edilmiştir. Japonya salgınla mücadele kapsamında ekonomik destek paketleri yayımlamıştır. (Yetkin,2020:1-17)

Japonya hükümetinin açıkladığı ekonomik destek paketi şu şekildedir: (TİM,2020:14)

- Kurumsal borçlara karşı teminat sağlayabilmek üzere Japonya merkez bankası eylül ayı bitimine kadar sıfır faiz oranı ile 1 yıl vadeli bir sistem yürürlüğe koymaya karar vermiştir.
- Şirketlerin tahvil ve bono alımlarında tavan limit 2 trilyon yene çıkarılmıştır ve Elektronik Fon Transferi sistemi (EFT) alım miktarları 6 trilyon yenden 12 trilyon yene yükseltilmiştir.
- Japonya hükümetinin hazırlamış olduğu ekonomik destek paketi 102,7 trilyon yen ile milli gelirin %18,4'ünü oluşturmaktadır.
- Küresel salgından etkilenmiş olan KOBİ'ler için finansman ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için özel finansman ve garanti programı açıklanmıştır.
- Japonya'daki finansman firmalarına ve diğer kuruluşlara 15,6 milyar dolar fonlama yapacağı açıklanmıştır.
- Japonya hükümeti ekonomik tedbir paketlerine toplamda 1 trilyon dolar ödenek ayırmıştır.
- Ayrıca Japonya firmaların üretimlerini Çin'in dışına kaydırabilmesi için 2 milyar dolar bütçe oluşturulduğunu duyurmuştur.

3.1.7. Kanada

Covid-19 pandemisi Kanada'da 25 Ocak 2020'de Toronto şehrinde görülmüştür. Kanada'da ilk olarak sınır kapılarında, giriş çıkışlar kapatılmıştır. Ardından okullar ve çocuk bakım merkezleri kapatılmıştır. Belli sektörlerde görev alan kişiler için 14 günlük karantina zorunlu hale getirilmiştir, hastanelere yapılan tüm ziyaretler kısıtlanmıştır. (Toplum ve Hekim, 2021:375)

Kanada hükümeti 18 Mart 2020 yılında zorlu pandemi koşullarında ekonomiyi istikrara kavuşturabilmek adına ekonomik destek paketleri açıklanmıştır. Kanada hükümetinin açıkladığı ekonomik destek paketi şu şekildedir; (Köse ve Ünal,2021:1-15)

- Kanadalı vatandaşlara gelir desteği, vergi indirimi ve vergi ertelemelerinin de dahil olduğu 56,4 milyar dolarlık yardım paketi açıklamıştır. İş yerlerindeki faaliyetleri duran işletme sahiplerine nakit desteğin sağlanacağı söylenmiştir.
- Huzurevlerinde ve bakım evlerinde kalan insanlar için gıda ve ilaç yardımı yapılacağı açıklanmıştır.
- Kanada merkez bankası 27 Mart 2020 tarihinde faizi 50 baz puan indirerek %0,25 seviyesine düşürmüştür.
- Kobilere destek amaçlı, vergi incelemeleri 4 ay boyunca durdurulmuştur. (Ustalar ve Şanlısoy,2021)

3.2. Yükselen Piyasa Ekonomileri Grubunda Yer Alan Bazı Ülkelerin Uyguladığı Ekonomik Destek Paketleri

Gelişmekte olan ülkeler içerisinde yer alan, yükselen piyasa ekonomisi grubundaki ülkelerden Brezilya, Çin, Hindistan, Rusya ve Türkiye'nin açıklamış oldukları ekonomik destek paketleri bu kısımda incelenmiştir.

3.2.1. Brezilya

Brezilya'da ilk vaka 25 Şubat 2020 tarihinde görülmüştür, Latin Amerika'da vaka kaydedilen ilk ülke olmuştur. Kalabalık bir nüfusa sahip olunan ülkede sosyal mesafe kurallarına uyulmamasından kaynaklı virüs hızla yayılım göstermiştir. 15 Eylül 2020 tarihi itibarıyla toplam vaka sayısı 4 milyonu aşmıştır, 100 milyondan fazla insan hayatını kaybetmiştir. Brezilya dünya ekonomisinde en büyükler

arasında yer almasına rağmen yoksulluğun ve ekonomik eşitsizliğin olduğu bir ülkedir. (Oğuz ve Sezek,2020:171)

Brezilya hükümeti yüksek miktarda ekonomik destek paketi açıklamıştır. Brezilya hükümetinin açıkladığı ekonomik destek paketi şu şekildedir. (Oğuz ve Sezek,2020:171)

- Sağlık sigortalarını teşvik edebilmek adına uygulamalar başlatılmış ve sağlık güvencesi için destekler sağlanmıştır.
- Ekonomik durumu iyi olmayan 30 milyona yakın aileye 3 aylık maddi destek, sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi için sağlık güvencesi ve işsizlik ödemesi sağlanmıştır.
- Aynı zamanda kayıt dışı istihdam edilenlere ve sosyal yardıma ihtiyacı olan kişilere GSYH'nın %6'sı kadar ekonomik destek sağlanmıştır.
- Çalışanların vergi borçları ertelenerek gelir kaybını önlemek amacıyla destekler sağlanmıştır. (Erdem,2020:366)
- Kamu bankalarının 53 milyar dolarlık kredi genişlemesine izin verilmiştir.
- Brezilya merkez bankası Haziran 2020'de gösterge faiz oranını düşürerek 2,25 oranına çekmiştir.
- Kobilerin verilen kredilerden yararlanması sağlanmıştır. (Strateji ve Bütçe Başkanlığı,2020)

3.2.2. Çin

Covid-19 pandemisinin ilk görüldüğü ülke olan Çin'de salgına önlem olarak işyerleri, okullar, toplu taşıma araçları, kafeler, restoranlar ve çok sayıda kurum kapatılmıştır. Spor müsabakaları, sergiler, konserler gibi toplu etkinliklerin hepsi iptal edilmiştir. Çin'e olan uçuşların hepsi durdurulmuş, sınır kapıları kapatılmıştır. Çin'in Vuhan şehrinde stadyumlar karantina merkezlerine dönüştürülmüş ve yeni çok sayıda hastane inşa edilmiştir. Çin hükümeti karantina şartlarına uymayanları üç yıla kadar hapis cezası vereceğini açıklamıştır. (Thinktech,2020:2)

Çin hükümeti ekonomik destek paketi olarak şunları açıklamıştır:

- Tüm işletmelerin vergi ödemeleri ertelenmiştir.
- Çin merkez bankası 10 baz puan vergi indirimine giderek, ters repo faizini de 20 baz puan indirmiştir.
- Çin bazı bölgelerinde ödenmesi gereken vergi ve sosyal güvenlik primleri hükümet tarafından karşılanmıştır.

Çin'in açıklamış olduğu ekonomik destek paketi toplamda 183 milyar dolara ulaşmıştır. Bu oran ise Çin'in milli gelirinin %9,3'dür. (Eroğlu,2020:229)

3.2.3. Hindistan

Hindistan'da ilk vaka 30 Ocak 2020 tarihinde görülmüştür. Hindistan yönetimi 25 Mart 2020'de ülkenin her yerinde 21 gün sokağa çıkma yasağı ilan etmiştir. (Eroğlu,2020)

Hindistan hükümetinin açıkladığı ekonomik destek paketi şu şekildedir: (Tim,2020:13)

- Hindistan hükümeti Mart 2020'de 22,5 milyar dolarlık ilk ekonomik destek paketini açıklamıştır. Bu paket sağlık sektöründeki alt yapı giderlerinin karşılanması, Covid-19 testlerinin temin edilebilmesi, sağlık çalışanlarını küresel salgına karşı korumaya yönelik

ekipmanlar ve izolasyon alanlarını oluşturabilmeye yönelik yapılan harcamaları içermektedir. (Tekbaş,2021:1-11)

- Hindistan merkez bankası pandemi sürecinde politika faizini %5 seviyelerinden 75 baz puan düşürerek, %4,4 seviyesine indirmiştir.
- Sağlık sektöründe çalışanlara yönelik kapsamlı sağlık sigortası hizmeti için destek sağlamıştır.
- Durumu iyi olmayan ailelere ve kırsal bölgede yaşayan vatandaşlarına 200 milyon kadına bir defaya mahsus olmak üzere nakdi yardımda bulunulacağı açıklamıştır.
- Hindistan hükümeti vergi borçlarını ve vergi ödemelerini üç aylığına ertelenmiştir.
- 27 Mart 2020 tarihinde Hindistan merkez bankası döviz işlemlerini serbestleştirerek bankalara döviz piyasalarında işlem yapma izni vermiştir.

3.2.4. Rusya

Rusya’da ilk vaka 31 Ocak 2020 tarihinde görülmüştür. Covid-19’dan dolayı kişi başına düşen gelir oranında %12’lik bir azalma gözlemlenmiştir, sosyal destek tedbirlerinde öncelik çocuk sahibi olan ailelere sağlanmıştır. Rusya 12 milyar dolarlık ekonomik destek paketi açıklamıştır. Rusya hükümetinin açıkladığı destek paketi şu şekildedir: (Pehlivan vd.,2021:124)

- Rusya ilk olarak sağlık sektöründe çalışanların maaşlarına zam yapmıştır. Sonrasında salgının hızla yayılmasıyla, salgının yayılımını azaltmak için ilaç ve aşı gibi salgını önlemek için yapılan çalışma koşulları için teşvik ödemeleri vermiş ve vergiden muaf tutma politikası izlemiştir.
- İşsizlik oranlarının artması sebebiyle 1,500 ile 4,500 bin ruble ekonomik destek sağlanacağı açıklanmıştır.
- Küresel salgından dolayı faaliyetlerine ara veren bireysel girişimcilere aylık 12,130 ruble işsizlik yardımı sağlanmıştır.
- KOBİler için de 6 ay sonra geri ödemeli kredi desteği açıklanmıştır. (Abdullah,2021:634)
- Vergi borçlarının geri ödenmesinde erteleme olanağı sağlanmıştır.
- Rusya ihracat vergisini düşürerek bazı ürünlerde geçici kota uygulamıştır, ihracatçı ve ithalatçı firmalara gümrük işlerinde kolaylık sağlanmıştır.
- Ayrıca federal bütçenin üzerinden işsizlik maaşlarını ödeyen yerel yönetimlere destek sağlanacağı açıklanmıştır.

3.2.5. Türkiye

Covid-19 vakası Türkiye’de ilk olarak 11 Mart 2020 yılında görülmüştür. Salgının sürecinin devam etmesiyle ve yaygınlaşmasıyla, kısıtlamalar arttıkça ek tedbirlerde eklenmiştir. En başta alınmış olan tedbirler daha çok sosyal anlamdayken Mart ayının ikinci yarısında ekonomik önlemler de alınmaya başlanmıştır.

Türkiye hükümetinin açıkladığı ekonomik destek paketi şu şekildedir: (TİM,2021)

- Küresel salgınla mücadele kapsamında sürecin başında süreci en iyi kontrol eden ülkelerden biri olan Türkiye, pandeminin sebep olduğu ekonomik aksaklıkları giderme kapsamında ilk olarak 100 milyar TL’lik bir yardım paketi programı açıklanmıştır.
- Yaşanan pandeminin özellikle ekonomiye, piyasaya, istihdama, üretime olumsuz etkisini azaltmak amacıyla 18 Mart 2020 yılında Türkiye ekonomisi için “Ekonomik İstikrar ve

Kalkınma Destek Paketi” adında ekonomik tedbir paketi yürürlüğe girmiştir. 100 milyar liralık paket devamında ihtiyaç sahibi vatandaşlara gıda yardımı yapılacağı bildirilmiştir.

- Mart ayı sonu itibariyle Kobi’ler için üçlü koruma paketi açıklanmıştır. Bu paket de alacaklar üç ay boyunca ertelenecek, projeler 4 ay uzatılacak ve koruyucu sağlık ürünlerinin (maske, siperlik) üretiminde bulunanlara ek destek verilecektir.
- 17 Mart 2020’de Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu toplantısında politika faizinde 100 baz puan indirimine gidilmiştir.
- Açık Piyasa İşlemleri (APİ) kapsamında bankalara yönelik tamamlanan likidite imkanlarına yönelik limitler arttırılmıştır.
- Tüm reel kredi büyüme şartlarını sağlayan bankalara yönelik yabancı para zorunlu karşılık oranlarında 500 baz puan indirim uygulanmıştır.
- 20 Mart 2020 tarihi itibariyle mevcut reeskont kredisi azami vadeleri kısa vadeli kullanımlar için 240 güne, uzun vadeli kullanımlar için 720 güne çıkarılmıştır.
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB), döviz karşılığı TL swap piyasasında geleneksel yöntemlerle gerçekleştirilen swap ihalelerinin limitleri %20’lik orandan %30’lara yükseltilmiştir.
- Kredi Garanti Fonu (KGD) limitini 25 milyar liradan 50 milyar liraya arttırılmış ve teminat problemi sebebiyle kredisi onaylanmayan firmalar için bankalardan kredilere erişimin önü açılmıştır.
- Covid- 19 pandemisinin iş gücüne karşı oluşacak hasarları minimuma indirebilmek adına firmalara “İşe Devam Kredi Desteği” verilerek, çalışan vatandaşların işten ayrılmasını önlemek amacı ile ekonomik destek paketi kapsamında ihtiyaç sahibi bireylere Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetleri Bakanlığı tarafından 2 milyar liralık ek ödenek aktarımı sağlanmıştır. (Nakiboğlu ve Işık,2020:1-26)
- Pandemiden en çok hasar alan Katma Değer Vergisi (KDV) kesintisi ile Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) primlerindeki 2020 yılı Nisan, Mayıs, Haziran aylarının ödemeleri için 6 aylık bir sürede erteleme yapılmıştır.
- Türkiye’de sonradan yürürlüğe konulan ek paketler ile beraber toplam paket büyüklüğü 240 milyar TL’ye ulaşmıştır. (Sertkaya ve Baş,2021)

Türkiye’nin toplam gelir ve harcama desteği 7,6 milyar dolar olmuştur. Türkiye’nin sağlık dışı harcama ve gelir desteklerinin GSYH içindeki oranı %0,8 olmuştur. (Çelebi ve Gül,2020)

4. G7 ÜLKELERİNİN VE BAZI YÜKSELEN PİYASA EKONOMİLERİ ÜLKELERİNİN COVID-19 PANDEMİSİ NEDENİYLE UYGULADIKLARI EKONOMİK DESTEK PAKETLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Bu kısımda, G7 ülkelerinin ve yükselen piyasa ekonomisi içerisinde yer alan Rusya, Çin, Hindistan, Brezilya ve Türkiye’nin pandemi sürecinde açıkladıkları ekonomik destek paketleri tablo yardımıyla karşılaştırılarak sunulmuştur. Tablo 2’de G7 ülkeleri ve yükselen piyasa ekonomisi ülkelerinin nakit harcama ve gelir destekleri, daha çok bankalara sunulan kredi borç ve garanti destekleri karşılaştırılarak verilmiş, bu rakamların GSYH içindeki oranları aktarılmıştır.

Tablo 2. G7 Ülkeleri ve Bazı Yükselen Piyasa Ekonomilerinin Ekonomik Destek Paketlerinin Karşılaştırması

ÜLKELER		MİKTAR (Milyar Dolar)			GSYİH İçindeki Oran (%)			
		Nakit Harcama ve Gelir Desteği	Kredi, Borç ve Garanti Desteği	Toplam	Nakit Harcama ve Gelir Desteği	Kredi, Borç ve Garanti Desteği	Toplam	Nakit Harcama ve Gelir Desteğinin Tüm Destekler İçindeki Oranı
G7 Ülkeleri	ALMANYA	418	1054	1.471,70	11	27,8	38,9	28%
	ABD	3503	510	4.013,30	16,7	2,4	19,2	87%
	BİRLEŞİK KRALLIK	441	437	877,5	16,3	16,1	32,4	50%
	İTALYA	127	663	790,5	6,8	35,5	42,3	16%
	FRANSA	198	405	603,1	7,7	15,8	23,5	33%
	JAPONYA	782	1428	2.210,3	15,6	28,4	44	35%
	KANADA	240	66	306,1	14,6	4	18,7	78%
Yükselen Piyasa Ekonomileri	ÇİN	711	193	904	4,7	1,3	6	79%
	HİNDİSTAN	81	134	214,6	3,1	5,1	8,1	38%
	BREZİLYA	118	88	205,7	8,3	6,2	14,5	57%
	RUSYA	42	22	63,6	2,9	1,5	4,4	66%
	TÜRKİYE	8	64	71,6	1,1	9	10,1	11%

Kaynak: (IMF, Covid-19 Salgınına Karşı Ülke Mali Tedbirleri Veri tabanı ve IMF tahminleri, Disk-ar, 2021:8-9)

Ülkelerin açıklamış oldukları ekonomik destek paketlerinin belirli bir kısmı kamu harcamalarından ve vergi indirimlerinden oluşurken, ciddi bir kısmı da vergi borcu ertelemelerinden ve kredi teminatlarından oluşmaktadır. G7 ülkelerinin sunduğu mali desteklerin oranı çift haneli rakamlardan oluşmakla birlikte bunların tamamının doğrudan sunulmuş olan nakdi destekler olduğu görülmektedir.

Covid-19 salgını ile mücadelede küresel anlamda 7,9 trilyon dolarlık nakdi destek ayrılırken, Türkiye’de yalnızca 8 milyar dolar nakdi destek ayrılmıştır. Yaşanan bu küresel salgında mali ve sosyal sonuçlara dönük tedbir paketleri iki bileşenden oluşmaktadır. İlk bileşen direkt olarak vatandaşlara yönelik nakit destekler ve harcamalar iken, ikincisi işletmelere, şirketlere ve bankalara yönelik çeşitli mali kolaylıklardır.

G7 ülkeleri vatandaşlarına GSYH %12,7’sini ayırırken bu çalışmada yer alan yükselen piyasa ekonomisi ülkeleri %3,6’lık bir oran ayırabilmiştir. Türkiye %1,1, Rusya %2,9, Brezilya %8,3, Hindistan %3,1, Çin %4,7 oranında nakit destek ayırmışlardır. G7 ülkeleri ise Almanya %11, ABD %16,7, Birleşik Krallık %16,3, Kanada %14,6, İtalya %6,8, Fransa %7,7, Japonya %15,6, nakit harcama ve gelir desteği sağlamıştır. (Disk-ar, 2021)

G7 ülkelerinden ABD, Japonya, Kanada ve Birleşik Krallık'ta bu oran %10,9 ile %15,3 arasında değişim göstermektedir. Türkiye'nin sağlık sektörü dışında nakit harcama ve gelir desteklerinin GSYH oranı içerisindeki payı %0,8'dir. Covid-19 döneminde vatandaşlara yönelik nakit desteklerin oranlarına bakıldığında %87 ile ABD ilk sırada yer almaktadır. Ardından sırasıyla %78 ile Kanada, %50 ile Birleşik Krallık, %35 ile Japonya, %33 ile Fransa, %28 ile Almanya, %16 İtalya gelmektedir. Yükselen piyasa ekonomilerinde ilk sırada %79 ile Çin yer alırken, ardından sırasıyla %66 ile Rusya, %57 ile Brezilya, %38 ile Hindistan ve %11 ile Türkiye yer almaktadır. (Disk-ar, 2021)

SONUÇ

G7 ülkelerinin maliye bakanları ve merkez bankası başkanları, Covid-19 virüsünün etkilerine karşı güçlü ve sürdürülebilir büyümenin sağlanması için tüm politika araçlarını kullanacaklarını açıklamışlardır. Çalışmada yer alan ülkelerin tümünün birbirine benzer ekonomik destek paketleri uyguladıkları görülmüştür.

Pandemi ile beraber 2020 yılında ekonomik büyüme oranları Almanya'da %4,6, ABD'de %3,4, Birleşik Krallık'ta %9,8, İtalya'da %8,9, Fransa'da %8,0, Japonya'da %4,6, Kanada'da %5,3 Çin'de %2,3, Hindistan'da %7,3, Brezilya'da %3,35, Rusya'da %3,0, Türkiye'de %1,8 olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında G7 ülkeleri ve yükselen piyasa ekonomilerinde pozitif bir büyüme görülürken pandemiden sonra 2020 yılında rakamlardan anlaşıldığı üzere negatif yönlü bir büyüme kaydedildiği görülmüştür.

2021 yılında ülke ekonomilerinde 2020 yılına kıyasla kısmen de olsa toparlanma süreci yaşanmıştır. Tabloda yer alan ülkelerin tamamının ekonomik büyüme oranları 2021 yılında pozitif olarak gerçekleşmiştir. Bu toparlanma sürecinde ülkelerin uygulamış oldukları ekonomik destek paketlerinin pozitif etkisi görülmektedir.

Küresel çapta pandemi ile mücadelede 7,9 trilyon dolar nakit destek açıklanmıştır. G7 ülkelerinin nakit harcama ve gelir desteğinin GSYH içindeki payı Almanya'da %28, Kanada'da %78, Japonya'da %35, Birleşik Krallık'ta %50, ABD'de %87, İtalya'da %13, Fransa'da %33 olarak açıklanmıştır. Bu verilerden, G7 ülkelerinin bu çalışmada incelenen bazı yükselen piyasa ekonomilerine göre vatandaşlarına daha fazla nakit harcama ve gelir desteği sağladığı görülmektedir. Çalışmada incelenen yükselen piyasa ekonomisi ülkelerinin şirketlere ve bankalara yönelik daha çok ekonomik destek sağladıkları belirlenmiştir. (IMF, Covid-19 Salgınına Karşı Ülke Mali Tedbirleri Veri tabanı ve IMF tahminleri, Disk-ar, 2021:8-9)

Özetlemek gerekirse pandemi nedeniyle oluşan krizden en az hasarla kurtulmak isteyen ülkeler ekonomik destek paketleri açıklamışlardır. Bu ekonomik destek paketlerinde çalışmada incelenen ülkelerin tümü ilk olarak sağlık harcamalarını artırmışlardır. Sonrasında çalışmadaki tüm ülkeler vatandaşlarına nakit harcama ve gelir destekleri vermiştir. Almanya 418 milyar dolar, Kanada 240 milyar dolar, Japonya 782 milyar dolar, Birleşik Krallık 441 milyar dolar, ABD 3503 milyar dolar, İtalya 127 milyar dolar, Fransa 198 milyar dolar, Çin 711 milyar dolar, Hindistan 81 milyar dolar, Brezilya 118 milyar dolar, Rusya 42 milyar dolar, Türkiye 8 milyar dolar nakit harcama ve gelir destekleri açıklamıştır. Çalışmada yer alan ülkeler içinde nakit harcama ve gelir desteklerinin GSYH içindeki payı en fazla olan ülke ABD, payı en düşük olan ülke ise Türkiye olmuştur. G7 ülkelerinden en fazla nakit harcama ve kredi, borç desteği sağlayan ülke 4,013,30 milyar dolar ile ABD olmuştur. Yükselen piyasa ekonomisi ülkesi Türkiye'nin nakit harcama ve kredi, borç desteği 71,6 milyar dolar olmuştur.

G7 ülkeleri ve çalışmada incelenen yükselen piyasa ekonomisi ülkeleri Kobilere yönelik kredi destekleri sağlamışlardır. Aynı zamanda çalışmadaki ülkeler vatandaşların ve işletmelerin vergi ödemeleri ve vergi borçlarını ertelemişlerdir. Bu bağlamda salgın başladığı günden itibaren ekonomik ve sosyal önlemleri hızlı alan Japonya ve Çin gibi ülkeler salgını daha kolay kontrol altına alabilmişlerdir. Son olarak Covid-19 pandemisinin sosyal ve toplumsal etkileri göz önüne alındığında, alınmış olan ekonomik tedbirlerin daha çok kısa vadeli sorunları çözüme ulaştırmayı hedeflediği görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Abdullah, A., (2021), “Covid-19 Koronavirüs Pandemisinin Rusya’da Sosyo-Ekonomik Eşitsizliğe ve Yoksulluğa Etkisinin Değerlendirilmesi”, Uluslararası Yönetim Akademik Dergisi, 4 (3), 622-637
- Aydoğdu, A., vd., (2020), “Covid-19’a Karşı Alınan Ekonomik Önlemlerin Büyüklerin Değerlendirilmesi: Amerika, Almanya, İngiltere ve Türkiye Örneği”, Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(1), 167-170
- Çelebi, F. Ve Gül, H., (2020) “Koronavirüs (Covid-19) Pandemisinde Başlıca Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Kriz Yönetiminin Değerlendirilmesi”, MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi,9(3), 1703- 1715
- Çelen, A. (2022). “Covid-19 Döneminde Bir İşte Tutma Politikası Olarak Uygulanan Kısa Süreli Çalışma Sistemi: Almanya (Kurzarbeit Sistemi) Deneyimi” Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 12(23),1-29
- Çilgin, T., (2022), “Koronavirüs (COVID-19) Salgınının Serbest Meslek Sahiplerine Etkileri ve Devletlerin Sosyoekonomik Destek Politikaları: İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya Örnekleri”, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 22(1),1-16
- Çütçü, İ. ve Bozan, T., (2019), “İnovasyon ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: G7 Ülkeleri Üzerine Panel veri Analizi”, Uluslararası Ekonomi, İşletme ve Politika Dergisi, 289-310
- Demirbaş, D. Vd., (2020), COVID-19 Pandemisinin Ekonomik, Toplumsal ve Siyasal Etkileri, İstanbul:İstanbul Üniversitesi Yayınevi
- Disk-ar (DİSK Araştırma Merkezi Raporu), (2021), Dünyada ve Türkiye’de Covid-19’un Sosyal ve Ekonomik Etkileri ile Mücadeleye Ayrılan Kaynaklar, <https://arastirma.disk.org.tr/wp-content/uploads/2021/02/Covid-19-Harcamalar%C4%B1-Raporu-OCAK-2021.pdf>,(Erişim Tarihi:26.09.2022)
- Erdem, U. (2022). BRIC Ülkeleri ve Türkiye’de Covid-19 Öncesi ve Sonrası Vergi Politikalarının Karşılaştırılması, Ekonomi ve Finans Konularına Teorik Yaklaşımlar, içinde(361-370), Ekin Yayınevi
- Eroğlu, E. (2020), “Covid-19’un Ekonomik Etkilerinin ve Pandemiyle Mücadelede Sürecinde Alınan Ekonomik Tedbirlerin Değerlendirilmesi”, Uluslararası Kamu Maliyesi Dergisi, 5(2),211-236
- EY, (2020),” Hükümetlerin Büyük Sınavı: 19 Ülkede COVID-19 Destek Paketleri”, https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/tr_tr/pdf/covid-19/kamu-faaliyetleri/ey-turkiye-hukumetlerin-buyuk-sinavi-19-ulkede-covid-19-destek-paketleri.pdf,(ErişimTarihi:27.09.2022)

- Hüsmenoğlu, M. ve Kuşaklı, B., (2021), “Almanya Sağlık Sistemi COVID-19 Pandemisi Durum Analizi”, Sağlık Akademisyenleri Dergisi, 8(2),156-162
- IMF, COVID-19 Weekly Epidemiological Update., (file:///C:/Users/Asus/Downloads/20220427_Weekly_Epi_Update_89.pdf)(Erişim Tarihi:02.03.2021)
- IMF, (2020), Dünya Ekonomik Görünüm Güncellemesi., <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/06/24/WEOUpdateJune2020>, (Erişim Tarihi:26.09.22)
- Korkmaz A, (2020), “COVID-19’UN İşçiler Üzerindeki Etkileri ve Bir Dizi Çözüm Önerileri”, Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(5),114-132
- Köse, C. ve Ünal, S. (2021), Covid-19 Pandemisi ve Kanada, Toplum ve Hekim, file:///C:/Users/Asus/Downloads/TH-2021-5.pdf,C.36,S.5,s.1-15,(ErişimTarihi:25.09.2022)
- Nakiboğlu, A. ve Işık, S., (2020), “Kovid-19 Salgınının Ekonomi Üzerindeki Etkileri: Türkiye’de İşletme Sahipleri Üzerinde Bir Araştırma”, Türk Araştırmaları,15(4),1-26
- Oğuz, C. Ve Sezek, E., (2020) “Latin Amerika’da Covid-19 Pandemisinin Sosyoekonomik Etkileri: Brezilya ve Meksika Örnekleri”, Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi, 5(Özel Sayı), 164-184
- Pehlivan, M. vd., (2021), “Covid-19’un Makroekonomik Etkileri ve Seçilmiş Ülkede Covid-19 Döneminde Uygulanan Maliye ve Para Politikaları “, Akademik Hassasiyetler Dergisi, 8, 105-135
- Sarıyıldız, A., Paşaoğlu, M., Yılmaz, M., (2021), “Türkiye, Çin, ABD, Fransa sağlık sistemleri ve Covid-19 Politikaları”, Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri, 10(2),314-327
- SBB (Strateji ve Bütçe Başkanlığı), (2020), Yıllık Ekonomik Rapor 2020, <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/10/Yillik-Ekonomik-Rapor-.pdf>, (Erişim:25.09.2022)
- Sertkaya, B. Ve Baş, S., (2021), “Covid-19 Salgının Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri: Riskler ve Olası Senaryolar”, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(21),147-167
- SETA,(2020),EkonomininKoronavirüsleMücadelesi,<https://setav.org/assets/uploads/2020/06/R163.pdf>,(Erişim Tarihi:25.09.2022)
- Tekbaş, Ö., (2021), “COVID-19 Pandemisinde Hindistan”, Toplum ve Hekim, 36(6), 1-11
- Thinktech (Teknolojik Düşünce Merkezi), (2020), Covid-19 ile Mücadelede Örnek Ülkeler, <https://thinktech.stm.com.tr/tr/covid-19-ile-mucadelede-ornek-ulkeler>,(ErişimTarihi:26.09.2022)
- TİM (Türkiye İhracatçılar Meclisi), (2020), Covid-19 ile Mücadele için Dünya Ülkelerinin Aldığı Tedbirler,https://www.tim.org.tr/files/downloads/Koronavirus_Dosyasi/TIM_DunyaUlkelerinin_Aldigi_Tedbirler_Sunumu_14.04.2020.pdf, (Erişim Tarihi:25.09.2022)
- TURSAB (Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği), (2020), <https://www.tursab.org.tr/assets/assets/uploads/arastirmalar/covid-19-surecinde-turkiye-ve-dunya-turizmi.pdf>, (Erişim Tarihi:26.09.2022)
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, “Türkiye’nin Koronavirüsle Etkin Mücadelesi”, https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/T%C3%BCrkiyenin_koronavir%C3%BCsle_etkin_m%C3%BCcadelesi_compressed.pdf,(Erişim Tarihi:26.09.2022)

- UNCTAD, (2020), World Investment Report, <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2020> (Erişim Tarihi:24.09.2022)
- Ustalar, S. ve Şanlısoy, S. (2021), “Covid-19 Krizi’nin Türkiye ve G7 Ülkelerinin Borsa Oynaklıkları Üzerindeki Etkisi”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 16(2), 446-462
- Ünal, S. ve Köse, C, (2021), “Kovid-19 Pandemisi ve Kanada”, Toplum ve Hekim Dergisi, 36 (5), 373-387
- Yetkin, M., (2020), “Covid-19’un Japonya’ya Etkisi Üzerine Stratejik Bir Araştırma”, Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(22), 1-17
- Yorulmaz, vd., (2021), “COVID-19’A Karşı Alınan Ekonomik Önlemlerin Büyüklüklerinin Değerlendirilmesi: Amerika, Almanya, İngiltere, İtalya ve Türkiye Örneği” Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(1), 161-175